

Inhoud nr. 1097	Kernkabinet	blz. 3
	Opinie	blz. 4
	Klinkende Kunst	blz. 9
	Regio	blz. 11
	Reportage	blz. 12
	Werken in Brussel	blz. 13
	Wonen in Brussel	blz. 15

Laureaat Energie- en Milieuprijs
Renovatie Zavelberg
 Wonen op zon en koolzaad
 LEES PAGINA 11

Kunstenarsfamilie Gobron verfilmd
Vader, moeder, zoon
 'Beminnen zonder blozen'
 LEES PAGINA 10

"Ik heb lang gedacht: hier blijf ik niet"
Paula Semer
 heeft van Brussel leren houden
 LEES PAGINA 15

Brussel Deze Week

N° 1097 van 6 tot 13 september 2007 • Week 36: weekblad, een uitgave van vzw Brussel Deze Week, Flageyplein 18, 1050 Elsene, redactie: 02-226.45.40, abonnementen: 02-226.45.45, fax: 02-226.45.69, e-mail: info@bdw.be

AFGEFTEKANTOOR BRUSSEL X P303153

10 Brussel Deze Week • Donderdag 6 september 2007 • Nummer 1097

Beminnen zonder blozen

Vader, moeder, zoon: driemaal de kunstenaarsnaam 'Gobron' ingeblikt

Vader Roger Gobron was een gepassioneerd aquarelschilder. Links, van boven naar onder: moeder Marie-Jo ging voor de poëzie, zoon Jean-Noël (rechts, met zijn moeder) leeft voor de film. © Jean-Noël Gobron

BRUSSEL – De passie voor de kunst, zoals filmmaker Jean-Noël Gobron die thuis met de papepel meekreeg, van een vader-aquarellist en een moeder-dichteres, wierp vruchten af. De Brusselse maker van familiekronieken werd groot in een onorthodoxe, liefdevolle *ménage à trois*, met een vader die zei: "Of het nu de liefde bedrijven is, of aquarelschilderen: er valt niet te aarzelen."

Van onze redacteur
Jean-Marie Binst
 jeanmarie.binst@bdw.be

Filmmaker Jean-Noël Gobron (1954) laaft zijn leven aan familiale liefdesbronnen, waarmee zijn passie voor het vastleggen van filmbeelden een onuitputtelijk voedingsbodemploeg krijgt. "Als jongeling al was mijn leven 'cinema', al de rest was secundair." Er is de intimistische kunstdocumentaire die hij realiseerde over zijn vader, de aquarellist Roger Gobron (1899-1985). En er is een kroniekfilm over zijn moeder, de nu 91-jarige Brugse dichteres Marie-Jo Gobron-Coevoet. Een realisatie van Alcyon Film, die deze herfst met de steun van het Vlaams Audiovisueel Fonds op de markt komt en waarvan de post-productie al te zien kregen. En inmiddels puzzelt Jean-Noël Gobron al aan *Waiting for Charm*, een portret over Japan en vooral over zijn Aziatische levensgezellin, waarmee hij op 51-jarige leeftijd trouwde. Telkens is de rode draad in het autobiografisch filmportret: de totale bevrediging van een kunstenaars-

passie – of het nu waterverfschilderen, dichten of filmen is. Telkens ook wordt duidelijk dat het totale geluksgevoel – losgerukt van alle versmachtende moraal – kracht geeft om een leven te laten drijven op kunst. De bewogen levens van de Gobrons verstrengelen zich bovendien rond liefdesverhalen, wars van alle realiteitszin, over de grenzen van de klassieke normenmaatschappij heen. Jean-Noël geeft toe zoveel mogelijk te leven van zijn schaarse filmproducties, en te dromen dat in dit land het filmtalent ooit betere kansen zal krijgen. Zijn vader, Roger Gobron, hield er openlijk een *ménage à trois* op na, met instemming van zijn levenspartners Marie-Jo Coevoet en het schildersmodel Fabienne Roman. Toen in 1954 de enige zoon van Roger en Marie-Jo geboren werd, zorgde zij als verpleegster voor de kostwinning; Fabienne, die hetzelfde bed deelde, voedde met toegenegen moederhart het zontje van haar partners op. De stroom van genegenheid voor het kind kon niet op en trotseerde alle regels van de tijdgeest. Een en ander valt perfect te accepteren – en kan

zelfs 'twijfelaars' stimuleren – als je de documentaires bekijkt. Maar vijfzig jaar geleden was het ongehoord – en als Marie-Jo dit in haar filmportret zonder schroom vertelt, bezorgt het zelfs vandaag nog blozende wangen aan de kijker.

Gedrevenheid
 Laten we beginnen met de kortfilm *Portrait of my father aquarellist* (36 minuten) over Roger Gobron. Een educatieve documentaire over aquareeltechniek, gesponnen rond het levensverhaal van de artiest. De film werd vertoond op verschillende festivals, waaronder een cyclus in Cannes, en op Franse tv-zenders, waaronder vijfmaal op de RTBF. Het portret gaat als volgt. Zoon Jean-Noël bladert door het fotoarchief dat zijn vader hem nagelaten heeft. Hij stelt zich de scènes voor toen de foto's genomen werden en verduidelijkt druppelsgewijs de hele geschiedenis van Rogers leven als kunstschilder. Roger Gobron werd in 1899 in Sint-Joost-ten-Node geboren en ontdekte al op achtjarige leeftijd wat tekenen en aquarelschilderen betekenen. In

het atheneum tijdens de Eerste Wereldoorlog weende hij als hij niet mocht tekenen. Later werd hij violist in een balorkest, al zorgde de passie voor schilderen voor de grootste gedrevenheid. Maar Gobron was ontevreden met zijn techniek en stijl en bleef zoeken: "Het platteland met zijn grote hemels, die driekwart van het doek vullen, beviel me niet." De kunstenaar opende Cinema Flora in Ieper en een pension. Otchidde, aan de kust. In 1937 volgde hij zijn geliefde naar Engeland, maar hij keerde terug om van zijn model Fabienne in Blankenberge zijn levensgezellin te maken. Als de 27-jarige Marie-Jo Coevoet in het leven van 44-jarige schilder stapte, bruisde het van de kunstenaarsideeën. Marie-Jo aanvaardt het samenleven met drie – Rogers concubinaat met een oudere en jongere vriendin past bij het vrijgevochten kunstenaarsmilieu.

Strelende vrouwen
 In haar film (zie verder) zal Marie-Jo getuigen: "Eerst vond ik het vreemd om met een andere vrouw naast mijn man te slapen, maar het viel al bij al goed mee." Een schilderij waarop beide partners van Roger Gobron verstrengeld naakt op het bed liggen, toont hun ware natuur, in alle oprechtheid voor de kijker. Toch moet Marie-Jo na de oorlog met Roger trouwen, omdat ze anders door haar werkgever (een tbc-sanatorium) op straat wordt gezet. Fabienne blijft bij het koppel wonen. En als Marie-

Jo een kind wil, is het Fabienne die de taak van zorgzame moeder op zich neemt, terwijl de dichteres als kostwinster verpleegster blijft. "Niemand heeft me ooit om rekenschap gevraagd wie die tweede vrouw bij ons thuis was," verklaart zoon Jean-

Marie-Jo blijft hem stimuleren. Inmiddels – ze is door haar huwelijk de schoonzus van de dichter Maurice Carême geworden – legt ze zich meer toe op haar dichterstalent. Haar eerste bundel verschijnt. Met op het hoofd een baret uit Frans-Vlaanderen, net als Willem Vermandere, wordt Roger door zijn zoon in beeld gebracht bij de plekjes die hij schilderde. De unieke uitvinding van Gobrons aquareeltechniek wordt in de film door de kunstenaar zelf toegelicht en letterlijk (zichtbaar dus) in de (water)verf gezet. De hangende mist in zijn werk is het moeilijkst. "Op het juiste moment de kracht van het water – want het water blijft meester – combineren met de verf, die altijd onderdanig blijft: dat vraagt om beheersing," aldus de meester-tovenaar. "De zogenaamde beheersing van het water valt niet te leren. (...) Men wordt geen aquarellist. Men is aquarellist." En verder: "Ik wou een wolk links

of rechts zetten, maar het water wou niet. Soms is die weigering catastrofaal, soms welkom." De Vlaamse polders, de natuur in de Gaume, de circustafereien, de Ensorriaanse spoken en duistere gedrochten en de zwaarmoedigheid van de stad tegenover het hemelse genot van vrouwenlijven: Gobron schilderde het in 3.500 werken. En uiterst snel, want in één uur droogt waterverf volledig op, vertelt de artiest. "Of het nu de liefde bedrijven is, of aquarelschilderen: er valt niet te aarzelen," zegt de oude man zonder blozen in de film.

Woordenkunstenaars
 De 16-millimeterfilm en dvd-kroniek *Portrait of my mother poet* (2001-2007) die Jean-Noël Gobron nu afwerkt, vult de vader-geschiedenis aan, al staat dit één uur durende document ook op zich. "Het werd, gezien haar leeftijd, dringend tijd om ook het leven van mijn moeder in te bekijken," zegt de cineast. Het relaas begint weer met de Brugse reien – en met bekentissen, maar nu komen morele remmingen, familiedrama's (de zelfmoord van een zwangere tante) naast de dichtkunst in de verf te staan. Marie-Jo vertelt: "Toen ik als kind voor het eerst op de hoogste duin van Koksijde kroop, voelde ik het. Ik werd als het ware deel van de natuur en dat joeg me schrik aan. Gelijktijdig vroeg ik me af of dit de geboorte van de poëzie in mij was." Terwijl ze wandelt door haar verleden, van Roesbrugge-Haringe en Poperinge, waar haar ouders een baksteenfabriek moesten achterlaten, groeit haar passie voor kunst. "Ik wou naar het theater, maar ik mocht niet van thuis. En ook schrijven liet mijn moeder me niet toe. Tot ik in Gent de vrijheid ontdekte, en als verpleegster-ambulancier een diploma haalde."

Marie-Jo zag Roger voor het eerst in zijn orkest. "Er was wat voetcontact onder tafel in de zaal; de volgende morgen was ik ontmaagd," zegt de oude dame aan de cameraman. "Ik dacht dat iedereen het op straat aan mijn gezicht kon zien. Toen Roger vertelde dat hij met Fabienne samenwoonde, heb ik me moeten aanpassen, maar het viel me niet tegen." Met ruggensteun van Maurice Carême krijgt Marie-Jo vleugels. Als dichteres breekt ze al vanaf 1947-1948 door. "Als de poëzie niet naar buiten kon komen, voelde ik me ongelukkig." De Biënnale van de Poëzie in Knokke werd de bevestiging, en vanaf de jaren 1950 volgde de erkenning, met veertien dichtbundels, *Houles* uit 1955 op kop en het recentere *Onder de maretak* als enige Nederlandstalige bundel met meer dan vijftig gedichten. Zoon Jean-Noël Gobron: "Pas toen ik die films over mijn ouders wou maken, ben ik hun liefdesleven gaan uitpluizen. Ik waardeer dat ze geen-zins hypocriet waren. Als gedreven kunstenaars hadden ze weinig tijd voor mij. Vandaar dat ik als zeventienjarige al voor een zelfstandig artiestenleven koos en alleen ging wonen. Brussel werd mijn stad." Pas later ontdekte Jean-Noël dat de (seksuele) driehoeksverhouding van zijn ouders maatschappelijk 'abnormaal' was. Maar zoals het voor de dichtkunst door zijn moeder totaal gevat wordt: "Men wordt koortsachtig en zoekt – hoe moeilijk het ook is." Ook liefde groeit spontaan, op die manier.

"Eerst vond ik het vreemd om met een andere vrouw naast mijn man te slapen, maar het viel al bij al goed mee"

www.alcyonfilm.com,
 www.mariejogobron.com,
 www.rogergobron.com